

- **11. května** se i přes odpor pražského staroměstského purkmistra F. Osterstocka stává novým správcem Betlémské kaple Jan Cyrill Třebíčský.
- **15. května** je J. C. Třebíčský konsekrován na bratrského biskupa.

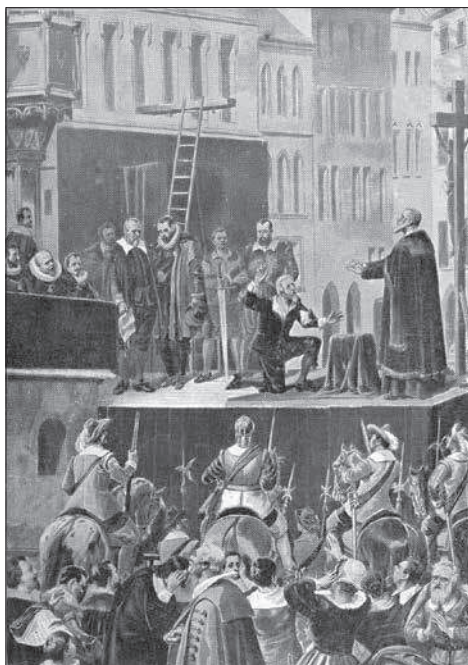
1619 26. srpna bratrský biskup Jan Cyrill Třebíčský (člen konsistoře pod obojí) společně s administrátorem Jiřím Dikastem korunuje Fridricha Falckého za českého krále.

SEDMÁ GENERACE ODCHÁZÍ DO EMIGRACE

1620 8. listopadu zvítězila císařsko-bavorská armáda nad vojskem českých evangelických stavů ve smutně proslulé bitvě na Bílé hoře. Porážkou stavovského povstání se otevřela cesta k prosazení habsburského absolutismu a katolické protireformace.

1621 13. března byl vydán mandát k vypovězení protestantských kazatelů evangelia z vlasti.

- **21. června** bylo na Staroměstském náměstí v Praze popraveno dvacet sedm českých pánů. Mezi nimi byli také někteří z Jednoty bratrské, např. Václav Budovec z Budova, Jindřich Otta z Losu nebo Ján Jesenský, řečený též Jessenius.
- **2. srpna** císař Ferdinand II. Habsburský ruší Rudolfův majestát.
- **v prosinci** je vydáno nařízení knížete Karla z Lichtenštejna o vypovězení členů konsistoře – bratrské-

! *Poprava na Staroměstském náměstí*

ho biskupa Jana Cyrilla Třebíčského a administrátora Jiřího Dikasta ze země. Tím je konsistoř strany pod obojí fakticky zrušena.

1622 8. února umírá v Brandýse nad Orlicí biskup Matěj Konečný, který schoval v prosinci roku 1620 vzácné písemnosti a dokumenty Jednoty bratrské pod práh v domě Na Karmeli v Mladé Boleslavi.*

- **21. července** byli z Moravy vyhnáni všichni nekatoličtí kněží.

1623 24. července byl vydán nový mandát Ferdinanda II. ohledně vypovězení všech nekatolických duchovních z Čech.

1624 byla v městech i na vesnicích nařízena tzv. katolická reformace.

1626 17. listopadu v Kralicích umírá bratrský biskup Jan Lanecius. Jednota bratrská má nyní pouze čtyři biskupy.

1627 31. července je vydáno Obnovené zřízení zemské. I vyšším stavům se nařizuje, aby se do šesti měsíců obrátili ke katolictví. Jinak musí prodat své pozemky a vystěhovat se ze země.

- došlo ve Velkopolsku k úplnému sloučení polské větve Jednoty bratrské s reformovanými. Proto se bratřští exulanti po příchodu do Polska nespojili s polskou větví Jednoty bratrské, ale žili nadále jako zvláštní církve s vlastní hierarchií. Obě tyto větve Jednoty působily vedle sebe. Jejich společným sídlem bylo Lešno. Zde sídlil také polský biskup Jednoty bratrské Martin Gratianus a biskupové české Jednoty bratrské Jan Cyrill Třebíčský a Jiří Erastus.

1628 8. února přišel do polského Lešna proud vystěhovalců v čele s J. A. Komenským.

- **21. dubna** probíhá další hromadný útěk nekatolíků z Čech.

1629 6. března (?) v polském Lešně umírá biskup Martin Gratianus.

- **8. dubna** umírá další biskup Jan Turnovský. Zůstávají jen dva biskupové Jan Erastus a Jan Cyrill Třebíčský.
- **6. července** v Lešně byli zvoleni za biskupy polské větve Pavel Paliurus a zřejmě i Daniel Mikolajewski.

! *Václav Budovec z Budova – představitel bratrské šlechty*

1631 1. února začala protireformace v Čechách.

1632 30. května umírá přímo během svého kázání biskup Jan Cyrill Třebíčský (poslední kazatel v Betlémské kapli).

- **od 1. do 7. října** se koná bratrský synod v Lešně. Probíhá tam nová volba bratrských biskupů. Za biskupy byli zvoleni Vavřinec Justýn, Matěj Prokop, Pavel Fabricius a Jan Amos Komenský, který se zároveň stává i písařem Jednoty bratrské. Konsekraci provedl Jiří Erastus. (Pavel Fabricius byl pro svou nepřítomnost konsekrován později.) Jednota má nyní sedm biskupů. Synod také

ALJAŠKA (od 1885)

1884 bratři osloveni vrchním školním inspektorem pro Aljašku Dr. Sheldonem Jacksonem, bývalým misionářem, vyslali dva bratry ze severoamerické větve Jednoty bratrské na průzkumnou cestu.

1885 zde bratři William Weinland a John Killbuck založili stanici **Bethel**, kde s velikým úsilím postavili dům. Začali se učit jazyk Eskymáků, ale zatím kázali anglicky za pomoci překladatele. V příštím roce založili i školu, která se brzy rozrostla. Díky vlivu misionářů opouštěli Eskymáci pozvolna svá iglů, stavěli si dřevěné domy a učili se také pěstovat zeleninu.

W. Weinland těžce snášel zdejší podnebí a musel Aljašku po dvou letech opustit. Killbuck zde s manželkou zůstal sám a musel být kazatelem, učitelem, doktorem, lovcem, rybářem a tesařem zároveň. Jeho manželka se kromě rodiny starala o sedmáct eskymáckých dětí, které měli u sebe na výchovu. Tím byl položen základ prvního eskymáckého dětského domova.

1887 J. Killbuck začal kázat domorodcům v eskymáčtině. Ti s radostí přijímali zprávu o Kristově oběti i Boží lásce a díky tomu rostl počet posluchačů. O rok později bylo prvních osm Eskymáků přijato za členy sboru. J. Killbuck totiž zjistil, že byli již pokřtěni řeckokatolickým knězem v době, kdy země ještě patřila Rusku.

- vznikla další stanice **Karmel** – práce zde ale nepřinesla výsledky, a tak byla stanice opět opuštěna.

I Především ryby živí aljašské Eskymáky

Dílo se potýkalo s těžkostmi. Nejprve misie patřila pod americkou provincii Jednoty bratrské, později ji převzalo Ředitelství misie v Německu a po druhé světové válce se opět vrátila pod americkou provincii. Do oblasti také přicházeli další pracovníci, často se tu ale střídali a chyběl stabilní tým.

1892 byla založena severně od Bethelu další stanice **Ogavig**, která ale po r. 1908 nebyla dále obsazena.

1901 byl otevřen v Bethelu první sirotčinec a později také finanční a strojní škola, které byly uznávány i kolonisty a vládou. Finance přinášela i malá

pila, kterou bratři původně zřídili kvůli výstavě stanice a také chov sobů. První stáda dostala stanice od vlády (1 046 kusů) a 1/3 se stala majetkem misie. O chov se starali hlavně domorodci.

1903 založená stanice **Quinhagak** se stala dalším centrem pro Eskymáky žijící v mnoha vesničkách v okolí. Věž kostela, který bratři postavili, dlouho sloužila i jako maják pro blízký přístav.

1909 přicházelo na Aljašku stále více lidí (hledáči zlata), Bethel se stal významným místem a misionáři začali pracovat i mezi nimi.

1915 byla založena další hlavní stanice **Kwigillingok**.

1925 byla postavena stanice **Nupapit-singhak**, kde se bratři věnovali především dětem. Byl postaven sirotčinec a škola. V r. 1930 už měli třicet tři dětí. Pracovaly zde i ženy (učitelka, zdravotní sestra). Eskymáci se z toho velice radovali, protože doposud měly osiřelé děti velmi smutný úděl.

John Hinz pracoval na překladech do eskymáckého jazyka Yu'pik. Přeložil a vydal zpěvník, evangelium Matouše a další texty.

1927 vyšel přeložený celý Nový zákon.

Během let vznikaly i další stanice. Některé neměly dlouhého trvání, ale některé fungují dodnes.

I Misijní stanice Bethel, kde se věnovali chovu sobů

1883 byly pro sbory Potštejn a Dubá vypracovány sborové stanovy, jejichž schválením byly sbory oficiálně uznány.

- **Potštejn** – sbor měl v době svého ustavení 196 členů. Byl rozdělen na sbor v Potštejně a filiální sbor v Lanškrouně. Kazatelem byl Eugen Schmidt, jeho pomocníkem Václav Medáček. Do lanškrounské filiálky patřily skupinky v Čermné a Čenkovících s vlastními duchovními a nově vznikající skupina v Ústí nad Orlicí.
- **Dubá** – sbor měl 75 členů. Kazatelem byl Karl O. Bernhard.

Jednota bratrská v Čechách tím vstoupila do nové etapy své činnosti i dalšího vývoje.

BRATRSKÉ SIROTČINCE

Samostatnou začínající prací Jednoty v Čechách byly sirotčince. Pro tuto činnost neexistoval v církvi žádný plán, vznikala přirozeným vývojem jako důsledek prusko-rakouské války, po níž zbylo mnoho sirotků.

1867 4. června přijal Vilém Hartwig v Čermné prvního sirotka. Českomoravský komitét měl vážné námitky, protože V. Hartwiga osířelí chlapci spíše zdržovali od jeho práce cestujícího kazatele. V. Hartwig se brzy oženil s Ludmilou Samkovou, která mu byla pro tyto děti velkou pomocí. Byla přísnou, ale starostlivou matkou. Během jedno-

ho roku jim pak přibýlo dalších deset sirotků. Pro podporu této práce chyběly jakékoliv finanční zdroje a nárůstem dětí vznikla potřeba větších prostor pro bydlení.

1870 díky štědrým dárcům z Německa a Švýcarska i za podpory dalších přátel se podařilo zakoupit v Čermné selskou usedlost. Zde byli ubytováni chlapci i manželé Hartwigovi a byl zde i prostor pro novou modlitebnu. O tři roky později dům vyhořel, avšak díky neskutečné obětavosti se dům podařilo znovu postavit. I přes počáteční těžkosti a nevraživost okolí si bratři touto prací získali důvěru a sympatie. Počet chlapců tak postupně vzrostl na čtyřicet.

1886 26. května byla zahájena podobná práce v Potštejně a to s děvčaty, které již nebylo možné v Čermné umístit. Ve velmi krátké době se nově koupený dům naplnil dvaceti děvčaty. O vznik této sociální služby se postaral také Eugen Schmidt, kazatel potštejnského sboru. Tuto službu miloval, a když byl jako kazatel přemístěn roku 1889 do Dubé, i tam pomáhal sirotkům. Později byl v Dubé otevřen další sirotčinec především pro německé chlapce.

1898 2. prosince byl v Dubé také otevřen sirotčinec pro první čtyři děvčata. Zakoupenou budovu bylo však nutné zrekonstruovat. V roce 1904 byly úpravy natolik hotové, že sirotčinec mohl pojmout již čtrnáct děvčat.

| Chlapecký sirotčinec v Čermné

| Budova dívčího sirotčince v Dubé